

ВИСНОВОК

ЩОДО ДОСЯГНЕННЯ ПРОГРАМНИХ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ ОСВІТНЬОЇ-ПРОФЕСІЙНОЇ ПРОГРАМИ «ПРАВО» ЗДОБУВАЧАМИ ПЕРШОГО (БАКАЛАВРСЬКОГО) РІВНЯ ВИЩОЇ ОСВІТИ

Освітньо-професійна програма «Право» (далі – ОПП) Національного юридичного університету імені Ярослава Мудрого (далі – Університет) є нормативним документом, який регламентує компетентнісні, кваліфікаційні, організаційні, навчальні та методичні вимоги до підготовки бакалаврів у галузі знань 08 «Право» спеціальності 081 «Право».

Розробка освітньо-професійної програми за першим (бакалаврським) рівнем вищої освіти з галузі знань 08 «Право» спеціальності 081 «Право» здійснювалася проектною групою під загальним керівництвом проректора з навчально-методичної роботи Університету професора В. В. Комарова, а також проректора з навчально-методичної роботи Університету професора О.М. Ярошенка.

Керівник проектної групи (гарант освітньо-професійної програми) – О.О. Дмитрик, докторка юридичних наук, професорка, завідувачка кафедри фінансового права Національного юридичного університету імені Ярослава Мудрого.

У розробленні ОПП брали участь: докторка юридичних наук, доцентка, доцентка кафедри господарського права В.С. Мілаш; докторка юридичних наук, професорка, доцентка кафедри цивільної юстиції та адвокатури Т.Б. Вільчик; кандидатка юридичних наук, доцентка, доцентка кафедри кримінального процесу А.Р. Туманянц; докторка юридичних наук, доцентка, доцентка кафедри цивільної юстиції та адвокатури Т.А. Цувіна; доктор юридичних наук, доцент, доцент кафедри міжнародного права О. В. Тарасов; кандидатка юридичних наук, доцентка, доцентка кафедри кримінальної

юстиції В.В. Давиденко; доктор юридичних наук, доцент, доцент кафедри міжнародного права Ю.В. Щокін; кандидат юридичних наук, доцент, завідувач спеціальної кафедри С.О. Гриненко; здобувачка вищої освіти 2 курсу другого (магістерського) рівня фінансово-правового факультету, К. Тверезовська; здобувачка вищої освіти 3 курсу першого (бакалаврського) рівня факультету адвокатури О.Лаптева.

Викладання навчальних дисциплін на ОПП здійснюють викладачі, які є штатними співробітниками Університету, мають достатній стаж практичної, наукової та педагогічної роботи, підтверджений високий рівень наукової і професійної активності.

Всі науково-педагогічні працівники один раз на п'ять років проходять підвищення кваліфікації у провідних університетах України, Викладачі, що викладають навчальні дисципліни професійно-службової підготовки в ІПЮК для СБУ додатково проходять підвищення кваліфікації в практичних підрозділах Служби безпеки України. Науково-педагогічний склад з числа військовослужбовців ВЮІ проходить професійну підготовку, підвищує кваліфікацію через навчально-тренінгові місії країн НАТО в Україні та за кордоном задля впровадження в освітній процес інноваційних технологій, стандартів і процедур НАТО, даних юридичної практики в умовах поглиблення європейських і євроатлантичних інтеграційних процесів.

ОПП пройшла експертизу відповідно до «Положення про систему забезпечення якості освітньої діяльності та якості вищої освіти (система внутрішнього забезпечення якості) Національного юридичного університету імені Ярослава Мудрого», яка і дозволяє сформулювати такі висновки.

1. *Основними цілями ОПП є забезпечення фундаментальної теоретичної і практичної підготовки фахівців у галузі юридичної практики, володіння базовими теоретичними знаннями і практичними навичками, необхідними для розв'язання складних спеціалізованих завдань і прикладних проблем у сфері юридичної діяльності, у тому числі секторі безпеки і оборони України, що передбачає застосування певних правових теорій та методів юридичної науки.*

Цілі ОПП повністю відповідають місії та стратегії розвитку Університету. Реалізація ОПП дає можливість досягти всіх її програмних результатів навчання.

2. ОПП розроблено відповідно до освітнього законодавства України, зокрема Конституції України, законів України «Про освіту», «Про вищу освіту», а також нормативних документів НЮУ імені Ярослава Мудрого, які регулюють освітній процес в Університеті: Статуту Університету, затвердженому Наказом МОН від 25.06.2018 р. № 688; «Стратегічного плану розвитку Університету на 2018–2024 роки»; «Положення про організацію освітнього процесу в Національному юридичному університеті імені Ярослава Мудрого», затвердженого наказом ректора Університету від 26.06.2015 р. № 128; «Положення про моніторинг знань студентів Національного юридичного університету імені Ярослава Мудрого», затвердженого наказом ректора № 127 від 26.06.2015 р., із змінами, затвердженими наказом ректора № 147 від 01.07.2016 р.; «Положення про вибір навчальних дисциплін», затвердженого наказом ректора № 93 від 11.04.2018 р., «Кодексу академічної етики Національного юридичного університету імені Ярослава Мудрого», затвердженого наказом ректора № 204 від 31.08.2018 р.; «Положення про систему забезпечення якості освітньої діяльності та якості вищої освіти (система внутрішнього забезпечення якості) Національного юридичного університету імені Ярослава Мудрого», затвердженого наказом ректора № 96 від 02.06.2020 р.; «Положення про порядок реалізації права здобувачів вищої освіти Національного юридичного університету імені Ярослава Мудрого на академічну мобільність», затвердженого наказом ректора № 216-С від 04.06.2020 р.; «Положення про підвищення кваліфікації педагогічних, науково-педагогічних працівників Національного юридичного університету імені Ярослава Мудрого», затвердженого наказом ректора № 124 від 01.07.2020 р.; Структури навчально-методичного комплексу навчальної дисципліни, затвердженої на засіданні Науково-методичної ради (протокол № 1 від 23.02.2021 р.), «Положення про гаранта освітньої програми»,

затвердженого на засіданні Науково-методичної ради (протокол № 5 від 02.11.2021 р.), «Положення про організацію самостійної роботи студентів/курсантів у Національному юридичному університеті імені Ярослава Мудрого», затвердженого на засіданні вченої ради (протокол №5 від 23 грудня 2021 р.), «Положення про інклюзивну освіту в Національному юридичному університеті імені Ярослава Мудрого», затвердженого на засіданні вченої ради (протокол №5 від 23 грудня 2021 р.); «Положення про порядок визнання результатів неформальної та/або інформальної освіти», затвердженого на засіданні вченої ради (протокол №13 від 7 липня 2022 р.), «Положення про порядок перевірки рівня унікальності академічних текстів здобувачів вищої освіти» (затверджено рішенням вченої ради НЮУ імені Ярослава Мудрого, протокол №5 від 27 січня 2023 р.) та ін.

3. Зміст ОПП повністю відповідає:

– *об'єкту вивчення:* ОПП спрямована на вивчення права як соціального явища, що ґрунтується на правових доктринах, цінностях і принципах, в основі яких покладені права та основоположні свободи людини;

– *цілям навчання:* набуття у здобувачів вищої освіти здатності розв'язувати складні спеціалізовані задачі у сфері права з розумінням природи і змісту основних правових інститутів, а також меж правового регулювання різних суспільних відносин;

– *теоретичному змісту предметної області спеціальності,* який становлять знання про: основи поведінки індивідів і соціальних груп; творення права, його тлумачення та застосування; правові цінності, принципи, а також природа і зміст правових інститутів, етичні стандарти правничої професії;

– *методам, методикам і технологіям предметної області спеціальності:* невід'ємною складовою всіх навчальних дисциплін фахової підготовки є загальнонаукові і спеціальні методи пізнання правових явищ; методики правової оцінки поведінки чи діяльності індивідів і соціальних груп, ідентифікації правової проблеми та її вирішення на основі принципів права;

цифрові технології, методи оцінювання та аналізу інформації, методи доведення;

– *інструментам та обладнанню предметної області спеціальності*: навчальні дисципліни ОПП спрямовані на формування вмінь і навичок використання сучасного високотехнологічного інформаційно-комунікаційного обладнання, інформаційних ресурсів та програмних продуктів, що застосовуються в освітньому процесі.

4. *Особливостями ОПП є:*

– поєднання універсальності та спеціалізації юридичної підготовки, що відбувається через синергію обов'язкових освітніх компонентів, які забезпечують фундаментальність і системність підготовки здобувачів вищої освіти, та унікальних вузькоспеціалізованих вибіркових освітніх компонентів за майнорами;

– навчальний процес побудований на застосуванні сучасних методів навчання (дебати, ділові/рольові ігри; кейс-стаді, модельні процеси тощо);

– до підготовки здобувачів вищої освіти залучаються судді, практикуючі юристи, адвокати, судові експерти, професори-візитери закордонних університетів, викладачі з багаторічним досвідом практичної роботи в органах СБУ, у т.ч. на керівних посадах, досвідчені співробітники практичних підрозділів СБУ, представники та експерти МКЧХ тощо.

– у процесі навчання використовується сучасне мультимедійне обладнання, яке дозволяє проводити телеконференції та використовувати дистанційні методи навчання;

– протягом усього періоду навчання здобувачі вищої освіти залучені до практичної діяльності у форматі стажування на різноманітних базах практики, що дає їм можливість набути ще більше фахових практичних навичок та отримати в подальшому первинну посаду;

– забезпечується всебічний розвиток здобувачів вищої освіти у інтелектуальній, комунікативній, вольовій, духовній та фізичній сферах. Навчання сприяє формуванню soft-skills, зокрема лідерських якостей,

креативності, критичного мислення, ефективній організації роботи, прагненню до самовдосконалення, здатності вирішувати складні завдання в напружених умовах, уміння ефективно встановлювати і підтримувати соціальні контакти з іншими людьми, працювати як самостійно, так і в команді тощо.

5. *Форми й методи навчання та викладання за ОПП відповідають вимогам студентоцентрованого підходу.* ОПП орієнтована на особистість кожного здобувача вищої освіти, його розвиток, формування системи цінностей, довіри та співпраці з викладачами, забезпечення індивідуальної траєкторії навчання, на забезпечення якої спрямовано 25% обсягу ОПП. Студентоцентрований підхід ОПП надає здобувачам вищої освіти можливість обирати актуальні навчальні дисципліни, забезпечені сучасним науково-методичним комплексом; регулярно оцінювати форми й методи навчання, зміст та структуру навчальних дисциплін з метою їх подальшого вдосконалення; здійснювати самооцінювання й самоконтроль здобувачами власних результатів навчання; реалізувати індивідуальну академічну мобільність, у тому числі міжнародну.

6. *ОПП передбачає використання:*

- актуальних методів навчання і викладання, які сприяють досягненню програмних результатів навчання, серед яких: загальнонаукові і спеціальні методи пізнання правових явищ: логічний, проблемний, дослідницький, евристичний, ситуаційний, метод Сократа, групова дискусія, опрацювання аналітичних завдань, підготовка експертних висновків із проблемних питань, ділові/рольові ігри; кейс-стаді, дебати, виконання наукових робіт, практика з майбутньої професії, самостійна робота з літературою, Інтернет-ресурсами, навчальними електронно-інформаційними комплексами Національного юридичного університету імені Ярослава Мудрого, методи дистанційного навчання з використанням платформ Zoom, Moodle, а також Facebook, YouTube, практика з майбутньої професії тощо;
- інноваційних освітніх технологій: інформаційно-комунікативні технології,

аудіовізуальні технології, інтерактивні та мережеві технології, технології контекстного навчання, ситуативного моделювання, проектні технології, модульно-блочного навчання, навчання як дослідження, технології дистанційного, змішаного, "перевернутого" навчання;

– сучасних методів оцінювання: усне опитування, експрес-опитування, розв'язання тестових завдань, практичних завдань/задач, підготовка і захист наукових робіт за ініціативою студента, peer review, захист кейсу, самооцінка студента за питаннями для самоконтролю, колоквіум, захист курсових робіт, усний/письмовий іспит/залік, захист звіту про проходження практичної підготовки.

7. *ОПП спрямована на поєднання в процесі її реалізації навчання і досліджень.* Цілі, завдання, структура і програмні результати ОПП, так само як навчальний план, навчально-методичні комплекси, у тому числі силабуси, програми та робочі програми всіх навчальних дисциплін, інші науково-методичні матеріали для здобувачів вищої освіти, не тільки відображають здобутки сучасної юридичної науки, але й орієнтують осіб, які навчаються, на самостійні дослідження права як соціального явища задля набуття концептуальних знань, умінь, навичок та інших компетентностей, які необхідні для розв'язання складних спеціалізованих завдань і прикладних проблем у сфері юридичної діяльності, у тому числі секторі безпеки і оборони України, що передбачає застосування певних правових теорій та методів юридичної науки.

8. *ОПП і навчальним планом передбачено виробничу практику здобувачів вищої освіти (фундаментально-професійна і практично-професійна підготовка - 15,0 кредитів ЄКТС, або 450 годин; професійно-службова підготовка - 15,0 кредитів ЄКТС, або 450 годин; військово-професійна підготовка - 15,0 кредитів ЄКТС, або 450 годин), яка належить до обов'язкових компонентів ОПП.* Питання практичної підготовки регламентуються «Робочою програмою виробничої практики студентів Національного юридичного університету імені Ярослава Мудрого», «Наскрізною програмою

практичної підготовки студентів Національного юридичного університету імені Ярослава Мудрого», «Програмою виробничої практики в юридичній клініці».

Керівники баз практики, з якими укладено меморандуми про співпрацю, зорієнтовані на поглиблення у здобувачів вищої освіти когнітивних та практичних компетентностей в предметній області, беруть участь в аналізі результатів практики.

9. *ОПП забезпечує формування у здобувачів вищої освіти соціальних компетентностей (soft skills), які відповідають цілям і результатам навчання:* здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу (ЗК 1); знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності (ЗК 3); здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово (ЗК 4); здатність спілкуватися іноземною мовою (ЗК5); здатність використовувати інформаційні та комунікаційні технології (ЗК 6); здатність працювати в команді (ЗК 9); здатність до креативності у предметно-практичній діяльності відповідно до соціальних статусів і модусів (ЗК1.1); здатність грамотно і точно формулювати та висловлювати свої позиції, належним чином їх обґрунтовувати (ЗК1.2); навички збору і аналізу інформації з національних і міжнародних джерел (ЗК1.3); здатність продуктивно працювати і активно взаємодіяти у віртуальній команді (віртуальна колаборація) (ЗК1.4); здатність працювати в міжкультурних середовищах (крос-культурна компетентність) (ЗК1.5); здатність бути лідером, брати на себе відповідальність, стимулювати на досягнення спільної мети (ЗК1.6) та ін.

Формування у здобувачів вищої освіти соціальних компетентностей здійснюється у процесі навчання, а також в студентських наукових гуртках, які функціонують на кафедрах Університету. Ці активності дозволяють розвивати: комунікативні навички, навички самоорганізації, тайм-менеджменту, стресостійкості, вміння працювати з інформацією, адаптивність, вміння працювати в команді, ораторські здібності, вміння робити презентації тощо.

10. *ОПП постійно оновлюється.* У цьому беруть участь викладачі ОПП, наукова спільнота, роботодавці, здобувачі вищої освіти й органи їх самоврядування.

Найбільш ефективними методами оновлення змісту ОПП є: 1) організація наукових дискусій за участю викладачів і роботодавців з актуальних проблем права з публікацією матеріалів; 2) проведення теоретичних і методичних семінарів кафедр з обговоренням актуальних питань викладання теоретичних і практичних проблем права; 3) опублікування викладачами кафедр авторських навчальних посібників, конспектів лекцій, наукових публікацій з питань права; 4) постійне спілкування викладачів та гарантки ОПП із здобувачами вищої освіти при проведенні практичних занять, консультацій, співбесід із метою виявлення їх оцінок змісту навчального плану та програм навчальних дисциплін, якості викладання на ОПП; 5) анкетування здобувачів вищої освіти щодо якості та напрямів удосконалення ОПП; 6) співпраця з органами студентського самоврядування на всіх етапах розроблення й реалізації ОПП; 7) вивчення експертних висновків роботодавців і керівників баз практики, що сприяє з'ясуванню актуальних проблем у сфері соціально-правових відносин.

Таким чином, форми й методи викладання на освітньо-професійній програмі сприяють досягненню програмних результатів навчання, визначених при її розробленні та вдосконаленні, є оптимальними для підготовки фахівців за спеціальністю 081 «Право».

Разом із тим для подальшої активізації процесу досягнення програмних результатів навчання здобувачами освітньо-професійної програми «Право» необхідно забезпечити:

- 1) удосконалення комунікацій та інформаційного забезпечення учасників освітнього процесу, систематичний зворотній зв'язок із здобувачами вищої освіти щодо якості навчання, регулярне проведення опитувань здобувачів вищої освіти, які навчаються на ОПП, що є важливим для своєчасного

виявлення зауважень студентів щодо якості викладання певних навчальних дисциплін та застосування необхідних заходів;

- 2) постійний взаємозв'язок навчальної та дослідницької діяльності здобувачів вищої освіти на ОПП;
- 3) активізацію співпраці з роботодавцями з метою з'ясування їх вимог до якості професійної підготовки здобувачів вищої освіти, її оцінки, а також пропозицій щодо напрямів оновлення освітніх компонентів ОПП, удосконалення практичної підготовки та розширення баз практики;
- 4) постійну імплементацію принципів академічної доброчесності серед здобувачів вищої освіти на ОПП, формування нульової толерантності майбутніх фахівців права до будь-яких форм їх порушень .

Це буде сприяти вдосконаленню підготовки бакалаврів за освітньо-професійною програмою ««Право» галузі знань 08 «Право» спеціальності 081 «Право» у Національному юридичному університеті імені Ярослава Мудрого.

Начальниця навчально-методичного відділу,
докторка філософських наук,
професорка

Галина Клімова